

OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU OLAN BİREYLERE YÖNELİK KAYNAŞTIRMA UYGULAMA ÖNERİLERİ

1. Okula yeni başlayan öğrencinize sınıf ve okul ortamını tanıtarak işe başlayabilirsiniz. Hem aile hem de çocukla güven bağı oluşturmanız açısından bu çalışmalar işinizi kolaylaştıracaktır.
2. Sınıfınızdaki diğer öğrencilerle otizmi olan arkadaşlarının özelliklerini paylaşırsanız, onun farklı davranışlarına karşı verilecek olası tepkiler için bir strateji belirleme şansınız olur. Bu da sınıfınıza ilişkin ortak dil, aidiyet geliştirme, empatik tavır geliştirme, grup hedefleri geliştirme, takım olma, farklılıkları olduğu gibi kabul etme konularında ayrı bir birlikte öğrenme fırsatı sağlayabilir.
3. Kaynaştırma resmi tedbir kararı ile okulunuza başlayan öğrenciniz için, okula uyum/aidiyet ve tanışma etkinliklerinden sonra gerçekleştireceğiniz ilk adım; Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı hazırlama(BEP) sürecini Okul BEP Geliştirme Birimi ile planlamaktır.
4. Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı(BEP); özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin takip ettikleri program esas alınarak gelişim özellikleri, eğitim ihtiyaçları ve performansları doğrultusunda hedeflenen amaçlara ulaşmaya yönelik hazırlanan ve bu bireylere verilecek destek eğitim hizmetlerini de içeren özel bir eğitim programıdır. BEP hazırlama süreciyle ilgili https://orgm.meb.gov.tr/kitaplar/Butunlestirme_Kapsaminda_Egitim_Uygulamalari_Ogr_eten_Kilavuz_Kitabi.pdf adresinden de ayrıntılı bilgiye ve uygulama adımlarına ulaşabilirsiniz.
5. Kaynaştırma resmi tedbir kararı öğrencinin içinde bulunduğu kademe içinde geçerli olup, kademe değişikliğinde resmi tedbir kararı yenilenir.(Örneğin: İlkokul I. Kademe kaynaştırma resmi tedbir kararı olan bir öğrencinin, II. ya da III. Kademeye geçişinde kaynaştırma resmi tedbir kararı RAM tarafından yenilenir.)
6. Otizm spektrum bozukluğu yaşamın erken döneminde başlayan sosyal etkileşim başlatma, sürdürme ve sonlandırma gibi temel iletişim/dil gelişim alanlarını etkileyen, sınırlı ilgi ve tekrarlayıcı davranışları içeren bir gelişim durumudur.
7. Otizm spektrum bozukluğu olan bireyler (bireysel farklılıklar ilkesi gereği her çocukta farklı düzeylerde görülse de) çerçeve olarak, göz kontağı kurmakta sınırlılıklar, akranları ile ilişki kurmakta zorluklar yaşayabilir. Aynı zamanda anlamı etrafındaki bireyler tarafından fark edilemeyen uygunsuz/sebepsiz ağlama ve gülme, rutine bağlılık, değişikliklere direnç gösterme/aynılıkta ısrar, tehlikelerinde farkında olamama, ekolali sergileme(cevap vermek yerine, kendisine söylenen cümleyi ya da kelimeyi tekrar etme) gibi davranışlar da sergilenebilir.
8. Otizm spektrum bozukluğuna sahip olan bireyler doğaları gereği görsel öğrenmeye daha yatkın olup, içindeki buldukları sosyal ve fiziki çevrenin organize edilmesine ihtiyaç duyarlar. Bu nedenle otizimli bireylerde eğitim ortamının görsel ya da yazılı olarak çocuğun o anda ya da sonraki aşamada ne yapacağına dair ipuçlarını içermesi oldukça önemli bir ihtiyaçtır.
9. Sınıf içinde günlük planlamaya ilişkin görsel ipuçları(ders programının ve saatlerinin yazılı/görsel olarak bir yerde ifade edilmesi, sınıf içinde ihtiyaç duyulan yerlere yazı ya da fotoğraf ile hatırlatıcı uyarılar) öğrencinizin kendini daha fazla güvende hissetmesini sağlayabilir.

10. Öğrencinizi sınıfın ön tarafında olacak şekilde bir oturma düzeni belirlemeniz öğrenme seviyesini de olumlu etkiler. Bunu planlarken akran öğretimini de dikkate alarak farklı çalışma ve oturma modellerini de deneyimleyebilirsiniz.
11. Sınıf kurallarını öğrencilerle birlikte belirlemek, yazılı ve görsel şekilde herkes tarafından anlaşılmasını sağlamak, öğretime sürecine geçmeden önce kuralları tek tek çalışmak, sınıf yönetiminize olumlu katkı sağlar. Otizmi bireylerin görsel olan yönergeleri takip etmeleri diğerlerine oranla daha kolay olmaktadır.
12. Otizmi olan çocukların bazı özel becerileri (erken okuma-yazma, zihinden matematik işlemlerini yapma... vb) olabilmektedir. Akran kabulünü sağlamak için öğrencinin bu özelliklerini ön plana çıkarmanız işe yarayabilir.
13. Öğrencinizin kişisel özelliklerini dikkate alarak öğretim sürecini planlarken göz kontağı kurma, sınıfta uygun oturma, basit yönergelere uyma gibi öğrenmeye hazırlık becerilerinin öğretime öncelik vermeniz daha doğru bir planlama yapmanızı sağlayabilir.
14. Sınıf içi/dışı ortamlarda öğrencinizin performansına uygun sorumluluklar vermeniz hem içsel motivasyonunu yükseltir hem de gruba dâhil olmasını kolaylaştırır.
15. Öğrencinizin olumlu davranışlarını daha çok fark etmeniz, uygun olmayan davranışlarını ise (arkadaşlarına ve kendisine zarar verecek düzeyde değilse) görmezden gelmeniz davranış yönetiminde kolaylık sağlar.
16. Öğrencinizle iletişimde olumsuz ifadelerden (hayır, yapma, dokunma gibi) mümkün olduğunca kaçının. Bunun yerine olumlu ifade ile yapılması beklenen ne ise onu ifade etmeniz işinizi kolaylaştıracaktır.
17. Öğrencinizin performansını akranlarıyla kıyaslamak yerine, bireysel gelişimini dikkate alarak, başarılarını anında değerlendirmeniz etkili ve doğru bir öğretmenlik yaklaşımı benimsemenizi sağlar.
18. Öğrencinize özel (yüksek ses ve gürültüden rahatsız olma, tekrarlayıcı veya yıkıcı olumsuz davranışlar gibi .) durumlar varsa bununla ilgili fiziksel ortam düzenleme ve davranış değiştirme stratejilerini kullanabilirsiniz.
19. Öğrencinize kazandırmayı planladığınız becerileri ya da kazanımları basitten karmaşığa/somutta soyuta doğru yapılandırabilirsiniz.
20. Kullandığınız yönergelerin basit ve anlaşılır, kısa olmasına dikkat ederek jest ve mimiklerle daha dikkat çekici hale getirmeniz etkili olabilir.
21. Okuma ve yazma çalışmalarında işlevsellik ilkesini gözeterek, nesnenin kendisi ile birlikte ismini yazma daha sonra, nesne resmi ile ismini yazma, sonrasında ise yalnızca ismini yazmaya yönelik çalışmalar öğrenme sürecini anlamlı kılabilir.
22. Öğrencinizin alıcı ve ifade edici dil becerilerini geliştirmek, sebep-sonuç ilişkilerini kurmasını desteklemek amacıyla eylem ve nesne resimleri içeren kart ve fotoğrafları göstererek hikâyeleri anlatma ve öğrencinizden aynı şekilde anlatmasını isteme gibi vb. etkinlikler motivasyon ve uyum becerilerinin gelişimine zemin hazırlayabilir.
23. Okul ve aile iş birliğinin sağlamak ve öğrencinizin gelişiminin düzenli izlenmesi amacıyla günlük ve haftalık davranış bildirim kartları/gözlem defteri/aile iletişim defteri gibi uygulamalar yapabilirsiniz.
24. İhtiyaç duyduğunuz durumlar ve alanlarda, okul içi ve dışından uzman desteği alarak, aile ile iş birliği yaparak, öğrencinize yönelik alınacak önlem ve stratejileri belirleyebilirsiniz.
25. Öğrencinizin okula uyumda yaşadığı güçlüklerin üstesinden gelmesi ve yeni becerileri öğrenmesi için okul rehber öğretmeni ve aile/tüm paydaşlarla iş birliği yaparak ekip ruhu ile ilerlemeniz sizi güçlü kılacaktır, hep hatırlayınız.